

תחנת הסגר (קרנטינה) חוות מתתיהו – קוד מחקר 2269 + 2088

שם התכנית: אינטרודוקציה של זנים חדשים

דוח סופי למועצת הצמחים 2017

חוקר אחראי: מרים זילברשטיין

רקע ותיאור הבעיה

ענפי הפירות צרכים אספקה של זנים חדשים באופן מתמיד, על מנת לענות לדרישות השוק, וכן על מנת למנוע לחץ של יבוא פירות לארץ, מזנים שאינם גדלים בארץ. תהליך יבוא זן חדש לארץ ובחינתו במדדים מסחריים הינו ארוך מאוד ונמשך כ- 10-15 שנה. על מנת לקצר את התהליך הוקמה תחנת הסגר (קרנטינה) בחוות מתתיהו, המקבילה לקרנטינה הקיימת בשירותים להגה"צ ולביקורת. הזנים החדשים המובאים לארץ נכנסים לתקופת בדיקות לניקיון מוירוסים וממחלות, בתחנת ההסגר בשירותים להגה"צ ולביקורת ובמקביל, מכינים שתילים מאותם הזנים, ושומרים אותם בקרנטינה שבחוות מתתיהו. עם שחרור הזן ע"י השירותים להגה"צ, ניתן להוציא את השתילים שהוכנו בקרנטינה במתתיהו, לנטיעה בשטח בחלקות מבחן. דרך זו מקצרת את תהליך הבחינה בשנתיים עד 3 שנים.

מועד התחלת ומועד סיום התכנית: 2006 ואילך – פעילות קבועה ללא מועד סיום.

שיטות העבודה

בחוות מתתיהו נבנה מבנה קרנטינה בשטח של דונם, ובפיקוח האגף להגנת הצומח, כנות וזנים חדשים, המיובאים לארץ, מובאים לקרנטינה לאחר שעברו בדיקה ראשונית, בקרנטינה מתחילים בבחינת החומר הצמחי.

חומר שנמצא נגוע, מושמד, וחומר שנמצא נקי מוירוס וממחלות, משוחרר ויוצא לבחינה בחלקות המבחן.

חלק מהשתילים משמשים לחידוש מלאי עצי האם בבית הגרעין שבית דגן.

בשנת 2011 יובאו לארץ מספר רב של זנים מהגידולים: תפוח, דובדבן, משמש, אפרסק/נקטרינה, אגס ושזיף.

בשנים 2012-2017 יצאו חלק לנטיעה בחלקות המבחן, וזנים אחרים שעדיין לא שוחררו, נמצאים בקרנטינה וממתנינים לשיחרור.

בטבלאות 1, 2 מפורטים המינים והזנים הנמצאים בקרנטינה במתניהו.

טבלה 1: רשימת המינים והזנים הנמצאים בקרנטינה

מין	זנים (מספר סידורי)	כמות שתילים
משמש	2328, 2346	20
נקטרינה ואפרסק	כנה חדשה 2712 הורכבה לצורך ריבוי הכנה	25
דובדבן	כנה 2057 הורכבה לצורך ריבוי הכנה	15
תפוח	כנת SPY227 הורכבה לצורך ריבוי הכנה אוה – זן שנוכה עי זילכה 2733, 2705 סמוטי * כנות גינבה + חשבי לנסיון של מרי ילין דפני	15 10 20 100
אגס	2732, 2731, 2730, 2729 קונפרנס, ויליאמס, סיזר, אבטה פטל ספדונה 97OHF + 87OHF * VF	80 60
כנות להרכבות לניסיונות	כנות גינבה כנות תפוח מהשבחת נוה יער כנות אגס 87OHF כנות גלעיניים סייטשן VF	600 100 50 30
ערוגות כנות VF לריבוי	9M, 25M, 109MM (EMLA), 97 OHF, MM 106, פונטלב, גיספי, 9M (NAKB T337), MAXMA 14, MAXMA 60, M26	ערוגות

הועבו לשתלנים כנות 111MM, 80PI, פאגים 2 - וערוגות הריבוי חוסלו כמו כן קיימים שתילי רזרבה לחלקות המבחן מזנים שניטעו.

טבלה 1: רשימת המינים והזנים הנמצאים בחדר הסגר כפול בקרנטינה (לא שוחררו) (2014)

מין	זנים (מספר סידורי)	כמות שתילים
אגס סורי	זריעים – למחקר של ענת ענת זיסוביץ	
תפוח	זריעים – למחקר של מרטין גלדווי	

110 זני אפרסק, נקטרינה, שזיף, * 3-5 שתילים לזן משמש הוכנו והועברו לבית הגלעין בבית דגן, וכן עבור בית הרשת בחוות מטעים (שתילים אלו עדיין ממתנינים להעברה)

זנים שהיו בחדר הסגר ושוחררו לנטיעה בחלקות מבחן :

תפוח	2602, 2603, 2593, 2594, 2595, 2596, 2604, 2599, 2598, על כנת 106, תפוח 2601 (הורכב מחדש), 2598, 2604, 2603, 2602, 2599, 2507, על כנת מאלוס
משמש	2302, 2330, 2301, 2329, 2327, 2299, 2328, 2297, 2330, על כנת משמש 2299 על כנת ג'ספי
אגס	2521, 2515, 2516, 2587, 2589, 2591, 2592, 2588, 2521, על כנת בטוליפוליה

המלצות להמשך

פעילות הקרנטינה תרמה לקיצור משך הזמן מהבאת זן חדש לארץ ועד לבחינת הפרי בחלקות הבחינה. חשוב להמשיך בפעילות זו. הפעילות מאפשרת יצירת מספר קטן של שתילים מזנים שונים, מאחר שלשתלנים אין עניין להכין כמויות קטנות של שתילים, וכן אין למערכת עניין להפיץ זנים חדשים ללא פיקוח.